

T.C.
MEF ÜNİVERSİTESİ
AKADEMİK/KURUMSAL ARŞİV SİSTEMİ YÖNERGESİ

Üniversite Senatosu'nun 07.01.2016 tarih ve 2016/26 sayılı toplantısında kabul edilmiştir.

Gerekçe

Açık erişim, kamu kaynaklarıyla desteklenen araştırmalardan üretilen yayınlara erişimde standart bir yöntem olarak kabul edilmektedir. Kullanıcılar bilimsel yayınların tam metinlerine finansal, yasal ve teknik engeller olmaksızın kamuya açık İnternet aracılığıyla ücretsiz olarak erişebilmektedirler. Yayınların tam metinleri okunabilir, indirilebilir, kopyalanabilir, dağıtılabılır, yazdırılabilir, aranabilir veya bu makalelerin tam metinlerine bağlantı verilebilir, dizinlemek için taranabilir, bir yazılıma veri olarak aktarılabilir ya da her türlü yasal amaç için kullanılabilir. Bilimsel yayınların tam bir sürümü açık erişime, sınırsız dağıtıma, birlikte çalışabilirliğe ve uzun dönemli arşivlemeye olanak sağlamak için en azından bir çevrim içi arşivde depolanır.

Avrupa Komisyonu bilginin serbest dolaşımını Avrupa Araştırma Alanı'nın önceliklerinden biri olarak kabul etmektedir. Açık erişim, bilimsel bilgiye erişimde yasal, ticari ve teknolojik engelleri kaldırarak araştırma sürecini daha etkili, araştırma sonuçlarını daha görünür hale getirmektedir. Avrupa Komisyonu, 2012'de Avrupa Birliği üyesi ülkelerin ulusal açık erişim politikalarını geliştirmelerini, araştırma yapan ve destekleyen kurumların da bu doğrultuda hareket etmelerini ve geliştirilen politikaların ulusal düzeyde ve Avrupa çapında koordine edilmesini önermiştir. Dahası, 2014-2020 yıllarını kapsayan çerçeve programında (Ufuk 2020) AB fonlarıyla desteklenecek araştırmalar için açık erişim zorunlu hale getirilmiştir. ABD, İspanya ve İtalya gibi ülkelerde kamu kaynaklarıyla yapılan araştırma çıktılarına açık erişim için yasal düzenlemeler yapılmıştır. Avrupa Araştırma Üniversiteleri Birliği bilimsel yayınlara ve verilere açık erişimi desteklemektedir.

Amaç

Madde 1- (1) MEF Üniversitesi Akademik / Kurumsal Arşiv Yönergesi, öğretim elemanlarının araştırmalarının ve entellektüel ürünlerinin erişilebilirliğini, görünürlüğünü, kullanımını ve etkisini arttırmak; araştırmalardan üretilen yayınları daha etkin yönetebilmek ve kamu kaynaklarıyla desteklenen araştırmalardan üretilen yayınlara serbest erişimi desteklemek amacıyla hazırlanmıştır. Yönergenin amaçları şu şekilde belirlenmiştir:

- a) Akademik Arşivler Girişimi Üst Veri Harmanlama Protokolü standartlarına uygun bir akademik arşiv sisteminin kurulması. MEF Üniversitesi bünyesinde üretilen akademik çıktıların Akademik / Kurumsal Arşiv standartlarına uygun olarak derlenmesi ve korunması.

- b) MEF Üniversitesi öğretim elemanlarının tüm hakemli dergi makalelerinin ve yayımlanmış konferans bildirilerinin elektronik kopyalarını yayına kabul edilir edilmez en geç bir ay içinde MEF Üniversitesi Akademik / Kurumsal Arşiv Sistemi'nde depolanmaları şarttır. Bu madde **1 Ocak 2014'**den bu yana yayımlanan tüm hakemli makaleler ve konferans bildirileri için de geçerlidir. (İstendiği takdirde tezler, araştırma raporları, çalışma belgeleri, vb. gibi diğer tür yayınlar ve araştırma çıktıları da bu maddeye eklenebilir.).
- c) Ulusal ve uluslararası harmanlama sistemlerine uluslararası standartlara uygun veri sağlanması.
- d) MEF Üniversitesi Akademik / Kurumsal Arşiv Sistemi'nde yayınların depolanmasından ve bu yayınlar için erişim koşullarının tanımlanmasından (açık erişim, ambargolu açık erişim, sınırlı erişim) ilk yazar sorumludur. Yayınların depolama sırasında ya da daha sonra mümkün olan en kısa zamanda erişime açılması şarttır. MEF Üniversitesi Akademik / Kurumsal Arşiv Sistemi sınırlı erişim yayınların yazarlarına kullanıcılardan gelen bireysel e-baskı (electronic print) isteklerini iletir ve karşılama iznini yazara verir. İlk yazar sağlanan bibliyografik verilerin kalitesinden sorumludur.
- e) **01 Ocak 2016** tarihinden itibaren Üniversitenin resmi raporlarında (örneğin, yıllık faaliyet raporları) ve öğretim elemanlarının performanslarını ölçmek ve değerlendirmek (atama, yükseltme, araştırma destek başvuruları) amacıyla kullanılan yayın listelerinde ve öz geçmişlerinde sadece MEF Üniversitesi Akademik / Kurumsal Arşivi'nde olan ve yukarıdaki kurallara göre depolanan yayınlar dikkate alınır.
- (2) MEF Üniversitesi tüm öğretim elemanlarını;
- a) Mümkünse yayınlarının telif haklarını korumaya,
- b) Yayın yılına bakılmaksızın kitap, kitap bölümü, rapor, çalışma belgesi vb. tüm yayınlarını ve araştırma çıktılarını MEF Üniversitesi Akademik / Kurumsal Arşiv Sistemi'nde depolamaya,
- c) Yayıncıların koşulları izin verir vermez yayınlarının tam metinlerini MEF Üniversitesi Akademik / Kurumsal Arşivi aracılığıyla erişime açmaya teşvik eder. Yayınların depolanması hiç bir şekilde yazarların yayıncı tercihini ve yayın mecrasını sınırlamaz.
- (3) Öğretim elemanları yayınlarının tam metinlerini, nedenlerini (örneğin, patent alma, ulusal güvenlik vb. gibi) Üniversitenin ilgili birimine belgelemek kaydıyla bir süreliğine MEF Üniversitesi aracılığıyla erişime açmaktan muaf tutulabilirler. Süre bittiğinde bu yayınlar otomatik olarak erişime açılır.

Kapsam

Madde 2- (1) MEF Üniversitesi Akademik / Kurumsal Arşiv Sistemi, üniversite mensuplarının, üniversitede çalıştıkları süre içinde gerçekleştirdikleri ve MEF Üniversitesi'nce doğrudan ya da dolaylı olarak desteklenen tüm akademik çalışmalarını kapsar. MEF Üniversitesi Akademik / Kurumsal Arşiv Sistemi'nin içeriği aşağıdaki materyallerden oluşur:

- a) Bilimsel dergilerde yayımlanmış makaleler.
- b) Yayımlanma aşamasında olan makaleler.
- c) Yüksek lisans ve doktora tezleri.
- ç) Bildiri ve sunumlar.
- d) Seminer metinleri.
- e) Teknik notlar.
- f) Proje çalışmaları.
- g) Kitaplar.
- h) Kitap içindeki bölümler.
- ı) Ödüllü çalışmalar.
- i) Patent belgeleri.
- j) Raporlar.
- k) Açık ders materyalleri.
- l) Afiş, video kaydı vb.

Dayanak

Madde 3- (1) Bu yönerge, 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'nun 4/c ve 42/d maddelerine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

Madde 4- (1) Bu yönergede adı geçen;

- a) Akademik Arşiv: Araştırmacıların, kamu kaynakları ile üretilmiş bilimsel yayınların tam metinlerine finansal, yasal ve teknik sınırlamalar olmaksızın kamuya açık İnternet aracılığıyla ücretsiz olarak erişebilmelerini,
- b) Akademik / Kurumsal Arşiv Sistemi: MEF Üniversitesi'nin ürettiği, bilimsel çıktıların dijital ortamda toplandığı, saklandığı, indekslendiği, uzun dönem korunduğu ve dağıtımının sağlandığı hizmetler bütünü,
- c) MEF Üniversitesi Mensubu: MEF Üniversitesi akademik ve idari personelini, yüksek lisans ve doktora öğrencilerini,
- ç) Arşivleme: Bir üniversite mensubunun bilimsel katkı sağladığı akademik çalışmasının MEF Üniversitesi Akademik / Kurumsal Arşiv Sistemi'nde depolanması sürecini,
- d) İvedi Arşivleme / Opsiyonel Erişim: Akademik çalışmaların hakem denetiminden geçmiş biçimlerinin ivedilikle Akademik / Kurumsal Arşiv sistemi'nde arşivlenmesi sürecini,
- e) Kişisel Arşivleme: Bir MEF Üniversitesi mensubunun bilimsel katkı sağladığı çalışmasını MEF Üniversitesi Akademik / Kurumsal Arşiv Sistemi'nde arşivlenmesini içeren süreci,
- f) Ambargo: Araştırma sonuçlarının 12 aya kadar erişime kapalı olmasını ifade eder.
- g) Adres: MEF Üniversitesi mensuplarının yapacakları ulusal ya da uluslararası yayınlarda aşağıdaki örneklere uygun tek biçim adres kullanmalarını ifade eder:
 - (1) Türkçe yayınlar için: MEF Üniversitesi, Fakülte / Bölüm, Ayazağa Caddesi No:4 Maslak 34396 Sarıyer, İstanbul Türkiye.
 - (2) Yabancı dildeki yayınlar için: MEF University, Faculty / Department, TR-34396 Istanbul, Turkey.
- h) Resarcher ID: Thomson Reuters tarafından üretilen kişiye özel yazar numarasını ifade eder.

Akademik / Kurumsal Arşiv Sistemi'nde Yetki ve Sorumluluklar

Madde 5- (1) MEF Üniversitesi mensupları yayınlarının telif haklarını kendilerinde bırakabilir ya da yayınlarına en geniş erişim hakkı sağlayacak (örneğin Creative Commons - CCBY) lisansları yayıncılara teklif edebilirler.

(2) MEF Üniversitesi mensupları yayıncının izin verdiği koşullar doğrultusunda yayının ön baskı, son baskı veya yayıncı sürümünün tam metinlerini MEF Üniversitesi Akademik / Kurumsal Arşiv Sistemi aracılığıyla erişime açmakla yükümlüdür. Yayınların MEF Üniversitesi Akademik / Kurumsal Arşiv Sistemi'nde arşivlenmesi, hiç bir şekilde yazarların yayıncı tercihini ve yayın mecrasını sınırlamaz.

(3) MEF Üniversitesi mensupları yayına kabul edilen bilimsel çalışmalarının hakemden geçmiş şeklini, yayın tarihinden geç olmamak koşulu ile en geç bir ay içinde MEF Üniversitesi Akademik / Kurumsal Arşiv Sistemi'nde arşivlemekle yükümlüdür. Ancak patent başvurusu yapılması düşünülen çalışmalar başvuru gerçekleştirildikten sonra, patent yayını ile aynı tarihte arşivlenir.

(4) Yayınların MEF Üniversitesi Akademik / Kurumsal Arşiv Sistemi'nde arşivlenmesi yayının yazarı tarafından yapılır.

(5) MEF Üniversitesi mensuplarının birden fazla kurumdan birden fazla yazarın iş birliği ile yaptıkları çalışmalar MEF Üniversitesi Akademik / Kurumsal Arşiv Sistemi'nde arşivlenir.

(6) Birden fazla MEF Üniversitesi mensubu tarafından gerçekleştirilmiş çok yazarlı çalışmalarda kaynağın arşivleme sorumluluğu başyazara aittir.

(7) MEF Üniversitesi yüksek lisans ve doktora öğrencileri tezleri kabul edildikten sonra, en geç bir ay içerisinde MEF Üniversitesi Akademik / Kurumsal Arşiv Sistemi'nde arşivlenir. Ancak patent başvurusu yapılması düşünülen çalışmalar başvuru gerçekleştirildikten sonra patent yayını ile aynı tarihte depolanır.

(8) MEF Üniversitesi mensupları akademik çalışmalarının son sürümlerini, ambargo ve benzeri koşullar nedeniyle sınırlandırılmış veya tamamen engellenmiş olmadığı sürece, MEF Üniversitesi Akademik / Kurumsal Arşiv Sistemi'nde arşivlenmesini onaylar.

(9) MEF Üniversitesi Akademik / Kurumsal Arşiv Sistemi'ne bilimsel çalışmaların yüklenmesi için "**Researcher ID**" kullanılması gerekmektedir.

(10) MEF Üniversitesi Akademik / Kurumsal Arşiv Sistemi'ne yüklenen eserler Kütüphane Direktörlüğü'nün yazar, yayınevi, telif hakları incelemesi ve vereceği onayın ardından internet üzerinden erişime açılır.

Açık Erişim / Ambargo Süresi Sonunda Arşivleme

Madde 6- (1) MEF Üniversitesi, araştırmalarını "açık erişim" seçeneği ile yayımlamak isteyen mensuplarını destekler. Yazarların yayıncılarla yaptıkları anlaşmalar ve depolama seçenekleri göz önüne alındığında çalışmalara erişim, "kamuya açık erişim"

ve “ambargo süresi sonunda açık erişim” olmak üzere iki başlıkta uygulanır. Ambargo süresi 12 ayı geçmemelidir.

Kütüphane Direktörlüğü

Madde 7- (1) Kütüphane Direktörlüğü, MEF Üniversitesi Akademik / Kurumsal Arşiv Sistemi’nde depolanan araştırma sonuçlarının derlenmesini, düzenlenmesini ve korunmasını güvence altına alır. Akademik arşivin kurulmasından ve yönetiminden MEF Üniversitesi Kütüphanesi sorumludur. Kaynakların verimli kullanılması açısından Üniversitenin diğer birimleri (örneğin, Bilgi İşlem Direktörlüğü, Bilimsel Araştırmalar Birimi, Eğitim Komisyonu vb. gibi) Kütüphaneye iş birliği yaparlar.

(2) Kütüphane Direktörlüğü MEF Üniversitesi mensuplarını MEF Üniversitesi Akademik / Kurumsal Arşiv Sistemi’nden haberdar etmek amacıyla, bilgilendirme kılavuzları hazırlar, gerekli tanıtım ve bilgilendirme çalışmalarını yapar.

(3) MEF Üniversitesi öğretim elemanlarını kamuya açık araştırma raporlarında kanıt işlevi gören ve/veya hakemli yayınlarda referans verilen tüm araştırma veri setlerini kurumsal arşivde veya uygun başka bir açık veri arşivinde depolamak için teşvik eder.

(4) MEF Üniversitesi bilimsel yayınlara açık erişimi teşvik eder ve yayınların açık erişim dergilerde yayımlanması için destek verir. Depolamayı kolaylaştırmak, arşivin kullanımı için araştırmacıları eğitmek, telif hakları konusunda bilgi sağlamak, veri yönetim planlarını incelemek ve koruma planı geliştirmek için araştırmacılara yardımcı olur.

(5) Kütüphane Direktörlüğü MEF Üniversitesi mensuplarının MEF Üniversitesi Akademik / Kurumsal Arşiv Sistemi’ne aktardıkları bilimsel çalışmaların üst verilerini Açık Arşivler Girişimi Üst Veri Harmanlama Protokolü standartlarına göre kontrol eder. Gerekli durumlarda düzeltme için MEF Üniversitesi mensuplarıyla birlikte çalışılır.

(6) Akademik / Kurumsal Arşiv Sistemi çalışmasına yönelik olarak diğer üniversite ve kurumlarla yapılacak anlaşma ve iş birliği çalışmaları Kütüphane Direktörlüğü tarafından yürütülür.

Enstitü Müdürlükleri ve Bölüm Başkanlıkları

Madde 8- (1) Enstitü Müdürlükleri lisansüstü tezlerin MEF Üniversitesi Akademik / Kurumsal Arşiv Sistemi’nde depolanması ve açık erişime sunulması için, tezin teslimi sırasında izin formu imzalatılarak tezin basılı ve elektronik kopyaları ile birlikte teslim alır. Enstitü Müdürlükleri imzalı form ile tezin basılı ve elektronik kopyalarını en geç 2 hafta içerisinde Kütüphane Direktörlüğü’ne gönderir.

(2) Bölüm başkanlıkları öğretim elemanlarının yayınlarını MEF Üniversitesi Akademik / Kurumsal Arşiv Sistemi’nde arşivlenmesi ve telif hakları doğrultusunda açık erişime sunulması için bilgilendirme yapar.

Bilgi İşlem Direktörlüğü

Madde 9- (1) Bilgi İşlem Direktörlüğü MEF Üniversitesi Akademik / Kurumsal Arşiv Sistemi yazılımının kurulumu, güncellenmesi, yedeklenmesi, uzun dönem korunarak

saklanması, güvenliğinin sağlanması ve ulusal ve uluslararası harmanlama sistemlerine açık erişim standartlarında veri aktarılması süreçlerini yürütür.

Yayımlama ve Yararlanma Hakkı

Madde 10- (1) MEF Üniversitesi Akademik / Kurumsal Arşiv Sistemi'nde bilgi kaynaklarını yayımlanma ve onlardan yararlanma hakkı aşağıda belirlenen koşullarda gerçekleştirilir:

- a) MEF Üniversitesi Akademik / Kurumsal Arşiv Sistemi'ndeki çalışmaların tam metinlerine serbest erişim, yazarın kararına ve yayının telif hakkı durumuna bağlıdır.
- b) Herhangi bir dergide yayımlanmış veya yayımlanma kararı alınmış çalışmalar, telif hakları doğrultusunda, dergideki formatı dışında MEF Üniversitesi Akademik / Kurumsal Arşiv Sistemi'nde arşivlenebilir.
- c) Telif hakkı üçüncü kişi veya kurumlarda olan yayınlar, telif hakkı koşullarına göre MEF Üniversitesi Akademik / Kurumsal Arşiv Sistemi'nde arşivlenir.
- ç) MEF Üniversitesi Akademik / Kurumsal Arşiv Sistemi'nde yer alan bilgi kaynakları kullanıldığında, kullanan kişi tarafından kaynak gösterilmesi bilimsel etik açısından gerekli ve zorunludur.

Akademik Arşiv Sistemi Danışma Kurulu

Madde 11- (1) MEF Üniversitesi Akademik / Kurumsal Arşiv Sistemi Danışma Kurulu Rektörün başkanlığında aşağıdaki üyelerden oluşur;

- a) Akademik birimlerden birer temsilci,
- b) Kütüphane Direktörü,
- c) Bilgi İşlem Direktörü.

(2) Kurul, MEF Üniversitesi Akademik / Kurumsal Arşiv Sistemi uygulamalarını ve politikasını ilk üç yıl içerisinde her yıl, üç yılın sonunda takip eden dönemlerde her üç yılda bir değerlendirir.

Yürürlük

Madde 12- (1) Bu Yönerge MEF Üniversite Senatosu tarafından 07/01/2016 tarihinde kabul edilmiş olup, 01/02/2016 tarihinden itibaren yürürlüğe girer.

Yürütme

Madde 13- (1) Bu Yönergeyi MEF Üniversitesi Rektörü yürütür.